

فرصت‌ها و تهدیدهای یک رئیس‌جمهور خودخوانده

سیدمحمد میرزامحمدزاده

با آشکار شدن نشانه‌های نظامی مادورو در خیابان، هر لحظه بیم آن می‌رود که دولت کنونی ونزوئلا برای سرکوب معترضان دست به دامن نیروهای نظامی شود. معترضان ونزوئلایی اما قصد کوتاه آمدن ندارند، گوایدو رهبر این مخالفان و رئیس‌جمهور خودخوانده این کشور گفته است حتی اگر دولت مادورو من را براند، معترضان باید برای تغییر مادورو فشار بیاورند. آمریکا به عنوان حامی اصلی این معترضان، مادورو را تهدید کرده است که اگر معترضان را سرکوب کند و یا گوایدو آسیبی ببیند با واکنش شدید مواجه خواهد شد. اما آنچه جای سؤال دارد این است که گوایدو کیست. رهبر معترضان ونزوئلا چطور ناگهان برجسته شده و به این جایگاه دست یافت. چرا دولت‌های خار جسی یک‌به‌یک او را به عنوان رئیس‌جمهور دولت موقت ونزوئلا به رسمیت می‌شناسند. رادویی خصوصی آن‌پی‌آر آمریکا در مطلبی به بررسی پیشینه گوایدو پرداخته و دلایل قدرت گرفتن او را بررسی کرده است.

در کمتر از یک ماه، خوان خراودو گوایدو، از یک قانون‌گذار دون پایه به یک رئیس‌جمهور موقت خودخوانده ونزوئلا تبدیل شد و حالا بزرگ‌ترین

تهدید جدی برای دولت استبدادگری نیکلاس مادورو به شمار می‌رود. گوایدو که روز چهارشنبه هفته گذشته (سوم بهمن ماه) با سوگند خوردن برای ریاست‌جمهوری، مادورو را به مبارزه طلبید، مدعی رهبر دولتی انتقالی است که خواستار انتخابات آزاد و بازگشت دموکراسی به ونزوئلا است. این مرد ۳۵ ساله به سرعت از سوی ایالات متحده، کانادا و بیشتر دولت‌های آمریکای لاتین به عنوان رهبر قانونی ونزوئلا به رسمیت شناخته شد و حمایت‌های گسترده کشورهای اروپایی را نیز جلب کرد.

روز جمعه (پنجم بهمن ماه) او در جریان یک سخنرانی بیرون از یک مجتمع تجاری در کاراکاس، در میان شادی هواداران گفت: برادران و خواهران، ما از کابوس بیدار شده‌ایم. مادورو که در طول دوره شش ساله ریاست‌جمهوری خود، ونزوئلا را به ورطه قحطی، غذا، تورم بالا و سرکوب سیاسی کشاند، هیچ قصدی برای کناره‌گیری از قدرت ندارد. حزب سوسیالیست وی، کنترل تمامی نهادهای دولتی را به دست گرفته است. روز پنجشنبه، ولادیمیر پادرنیلو پوز، وزیر دفاع مادورو، به صراحت اعلام کرد که نیروی‌های قدرتمند مسلح کشور، مادورو را به عنوان رئیس‌جمهور حق ونزوئلایی شناسند.

(بخش عمده‌ای از نیروهای مسلح ونزوئلای حامی دولت این کشور هستند) اما حداقل تا اینجای کار، گوایدو جان تازهای به جنبش مخالفان دولت بخشیده است. جنبشی که به واسطه چالش‌های قدرت‌های داخلی و سرکوب دولت سرکوب شده بود. مایکل پنفلو، از مرکز بین‌المللی ویلسون وودر فعال در واشنگتن در این باره می‌گوید: سسی روز قبل، مخالفان بی رهبر، ساقط و شکسته بودند؛ اما اوضاع پایدار نماند. گوایدو جرقه‌ای از امید است.

خوابگر کورالس، کارشناس ونزوئلایی و استاد علوم سیاسی در دانشکده آمرست درباره گوایدو گفت: من فکر می‌کنم گوایدو دقیقاً همان چیزی را که مخالفان در این مقطع می‌خواهند، دنبال می‌کند؛ مسئولیتی بر جسته و پرخطر. گوایدو، مهندس صنایع سرشار از جوانی، کار خود در سیاست را با تشکیل اعتراضات دانشجویی علیه هوگو چاوز مرحوم شروع کرد؛ در آن زمان چاوز طلیعه‌دار انقلاب سوسیالیست‌های ونزوئلا در دو دهه قبل بود. در سال ۲۰۱۳، چاوز در اثر سرطان مرد و مادورو جای وی را گرفت.

گوایدو در سال ۲۰۱۵ موفق به کسب آرا برای ورود به کمیته ملی (مجلس قانون‌گذاران) در قالب حزب

مادورو که در طول دوره شش ساله ریاست‌جمهوری خود، ونزوئلا را به ورطه قحطی، غذا، تورم بالا و سرکوب سیاسی کشاند، هیچ قصدی برای کناره‌گیری از قدرت ندارد. حزب سوسیالیست وی، کنترل تمامی نهادهای دولتی را به دست گرفته است

پوپولار ویل شد، حزبی مخالف دولت که موفق به ورود به مجلس شد. اما این تکانه خیلی سریع متوقف شد. پس از وتو شدن دوباره انتخابات مردم برای برگزاری دوباره انتخابات ریاست‌جمهوری از سوی دولت، تظاهرات ضد دولتی به شدت از سوی نیروهای امنیتی سرکوب شد. کاریزمانیک‌ترین رهبران مخالفان بازداشت شدند و برخی وادار به تبعید و برخی دیگر از حقوق خود برای بودن در سمت‌های دولتی محروم شدند. سال گذشته، مادورو برنده انتخابات ریاست‌جمهوری برای دوره دوم شش ساله شد. انتخاباتی که از سوی ناظران بین‌المللی یک شرسساری برای وی بود.

با این حال مخالفان مصمم به چالش کشیدن قدرت مادورو بودند. این مخالفت با یک برنامه بزرگ هم‌زمان با آغاز دوره دوم ریاست‌جمهوری مادورو که به عقیده بسیاری غیرقانونی بود، آغاز شد؛ گوایدو رهبر این برنامه شد. از آنجایی که بیشتر سیاستمداران برجسته به حاشیه رفتند، انجمن ملی (مجلس نمایندگان)، اوایل ماه ژانویه (اواسط دی ماه)، گوایدو را به عنوان رئیس خودانتخاب کردند. قانون اساسی ونزوئلا می‌گوید رئیس‌انجمن ملی باید جایگاه ریاست‌جمهوری را در صورت ادعای مخالفان، خالی کند.

بر اساس گزارش اسوشیتد پرس، معترضان بعد از مشورت با مقامات ایالات متحده و آمریکای لاتین، تظاهرات سراسری در چهارشنبه هفته گذشته (سوم بهمن ماه) ترتیب دادند و بعد از آن گوایدو با برگزاری مراسم تحلیف خیابانی، برای ریاست‌جمهوری سوگند یاد کرد و دولت موازی تشکیل داد.

گوایدو در سخنرانی که خودش آن را سخنرانی تحلیف خواند از مقامات ارتش خواست که دست از حمایت مادورو بردارند.

گوایدو خطاب به حامیان خود در جریان این سخنرانی گفت: این مردم ونزوئلا، نیروهای مسلح و جوامع بین‌المللی هستند که باید به ما اجازه دهند قدرت را در دست بگیریم، قدرتی که ما اجازه از دست رفتن را نمی‌دهیم.

حداقل یک مقام بالا رتبه بانام کلونل خوزه لوییس سیلوا، کسی که وابسته نظامی سفارت ونزوئلا در واشنگتن بود، به درخواست گوایدو لیکب گفت و در مصاحبه‌ای با روزنامه نئونو هرالد افزود: به عنوان وابسته دفاعی ونزوئلا در ایالات متحده، من نیکلاس مادورو را به عنوان رئیس‌جمهور ونزوئلا نمی‌شناسم.

شاید گوایدو کنترلی بر وزرای دولت نداشته باشد، اما بیشتر از یک رئیس‌بی‌نقد است. تحلیل‌گران می‌گویند که افزایش حمایت‌های بین‌المللی از وی، در کنار انزوای دیپلماتیک مادورو به تقویت ادعای گوایدو برای ریاست‌جمهوری شده است. فرانک مورا، رئیس مرکز آمریکای

شاید گوایدو کنترلی بر وزرای دولت نداشته باشد، اما بیشتر از یک رئیس‌بی‌نقد است. تحلیل‌گران می‌گویند که افزایش حمایت‌های بین‌المللی از وی، در کنار انزوای دیپلماتیک مادورو به تقویت ادعای گوایدو برای ریاست‌جمهوری شده است

لاتین و کارائیب در دانشگاه بین‌المللی فلوریدا، گفت: مراسم سوگند گوایدو می‌تواند لحظه‌ای در خشان باشد، همچون سال ۲۰۱۰ برای تونس، زمانی که یک فروشنده میوه خودش را به آتش کشید و جرقه بهار عربی را شعله‌ور کرد. رهبری جانشین در کاراکاس همچنین راه را برای دولت ترامپ باز گذاشت تا جریان دلارهای نفتی به دولت مادورو را متوقف کند، دلارهایی که ۹۵ درصد از درآمدهای صادراتی کشور را تشکیل می‌داد.

فرانسیسکو رودریگز، یک مشاور سابق اقتصادی انجمن ملی ونزوئلا گفت: این گزینه می‌تواند فرایندهای خرید نفت ونزوئلا را به حساب‌های خارجی انتقال دهد که این حساب‌ها می‌تواند از سوی تیم دولت گوایدو مدیریت شوند. هدایت درآمدهای نفتی به سمت گوایدو تأثیر عمیقی بر اقتصاد ونزوئلای گذارد و فشار را بر مادورو برای ترک قدرت تقویت می‌کند.

بنجامین شاریفیکر، فعال مخالف دولت ونزوئلا و دانشمند برجسته در این باره گفت: قطعات پازل برای یک انتقال قدرت صلح‌آمیز کنار هم می‌نشینند

با این حال مخاطراتی پیش روی گوایدو قرار دارد. اوایل ماه جاری میلادی، وی از سوی نیروهای امنیتی به‌طور موقت بازداشت شد و ترس آن می‌رود که او دوباره بازداشت شود. در مراسم روز جمعه (پنجم بهمن ماه) وی به احتمال بازداشت خوداذعان کرد اما به حمایتش گفت که اگر حتی او را برانند، آن‌ها باید با اعتراضات صلح‌آمیز خود همچنان فشار بیاورند.

فرستاده سازمان ملل به دنبال مذاکرات جدید؛

صلح یمن پایدار می‌شود

سینا سبزیان

فرستاده سازمان ملل متحده به یمن با اشاره به اینکه دو طرف درگیر در جنگ یمن، عزم کافی برای رسیدن به توافق سیاسی دارند عنوان کرد که هر دو طرف به توافق استکهلم پایبند هستند و قرار است برای دور آتی مذاکرات طرفین را دعوت کند.

به نوشته روزنامه الشرق الاوسط، مارتین گریفیت، فرستاده سازمان ملل به یمن، روز دوشنبه (هشتم بهمن ماه) در سفری ناگهانی وارد صنعاً شد و از اراده خود برای اجرای دوباره مذاکرات بین طرفین درگیری یمن خبر داد. گریفیت گفت: تلاش ما برای برقراری صلح و تداوم توافقنامه سوئد ادامه دارد.

پیش از او پاتریک کامرت، رئیس تیم ناظران سازمان ملل در حدیده یمن، برای آن سرگیری فعالیت کمیته هماهنگی مشترک صلح به حدیده بازگشته بود.

گریفیت با بیان اینکه تلاش برای دستیابی به نتایج بیشتر ادامه دارد گفت: فرصتی به وجود آمده که باید از آن استفاده کرد؛ مهم‌ترین مسئله این است که در حال حاضر طرفین درگیر به توافق استکهلم پایبند هستند و باید این روند را ادامه داد.

فرستاده سازمان ملل متحده به یمن با اشاره به برنامه آتی سازمان ملل گفت: دیدارهای خوبی از سوی پاتریک کامرت در صنعاً و ریاض انجام شده است. بعد از سفر به حدیده من به عدن می‌روم و فعلاً بر استقرار مجدد در حدیده متمرکز هستیم. با تمامی طرفین برای اجرای کامل توافق همکاری می‌کنیم و به زودی امیدواریم دور جدید مذاکرات برگزار شود. تاریخ دقیق دور جدید به زودی مشخص می‌شود.

گریفیت ضمن ابراز خوش‌بینی به توافق استکهلم گفت: با وجود برخی مسائل امنیتی در منطقه، آتش‌بس در حدیده ادامه دارد. او در باره حضور ۷۵ ناظر سازمان ملل در حدیده بر اساس قطعنامه ۲۴۵۲ شورای امنیت گفت: گروه اولیه همراه با کامرت به منظور از سرگیری فعالیت کمیته هماهنگی و هموار کردن مسیر برای حضور هیات جدید به حدیده آمده است که طی هفته‌های آتی گروه بزرگ‌تری حاضر می‌شوند. در حال حاضر اقدامات پشتیبانی برای هیات جدید در حال انجام است.

گریفیت تعیین کسانی که در اجرای توافق استکهلم کارشکنی کرده‌اند را نادرست خواند و گفت میان‌جیگری سازنده با مهمت کردن دیگری پیش نمی‌رود.

او همچنین شایعاتی مبنی بر اختلاف خود با کامرت و استعفاش به دلیل مخالفت با او و نیز فشار حوثی‌ها برای استعفا کامرت را رد کرد و گفت: این مسائل صحت ندارد و همکاری خوبی بین من و کامرت وجود دارد و همه نشست‌های ما با طرف‌های درگیر سازنده است. پیشنهاد کامرت این بود که مدتی کوتاه در حدیده بماند و شایعات دیگر در مورد استعفا کامرت هیچ مبنایی ندارد. همچنین صحبت‌هایی مطرح می‌شود که کامرت به دلیل تیراندازی به خودروی وی در الحدیده استعفا کرده است که این هم دروغ است.

وی در مورد احتمال تبادل اسرایمان طرفین جنگ نیز ابراز امیدواری کرد و گفت: راه کار سیاسی در مذاکرات آتی مدنظر قرار دارد اما اکنون تمرکز ما برای کاهش شدت درگیری و مسائل انسانی است. نباید تصویر بزرگ و ضروری حل بحران در یمن فراموش شود.

گریفیت درباره چالش‌هایی که در مأموریت خود به دوش کشیده گفت: بزرگ‌ترین چالش از نظر من فراموشی مردم یمن است که همین مسئله مذاکرات سوئد را برای من برجسته می‌کند. توافقی که در سوئد حاصل شد در واقع پیامی از سوی رهبران یمن و سازمان ملل و جامعه بین‌المللی بود مبنی بر اینکه این مردم فراموش نشده‌اند. امیدواریم به زودی این بحران حل شود. البته این هدف ساده‌ای نیست ولی تا زمانی که طرفین به تعهد خود پایبند باشند و برای آن صبوری به خرج دهند مسیر صلح هموار می‌شود و می‌توان به آن امید داشت.

گزارش

ترس زنان افغان از مذاکره با طالبان

سیاهی باز می‌گردد

مریم علامه‌زاده

زمانی که رحیمه جامی شنید آمریکایی‌ها به یک توافق صلح با طالبان نزدیک شده‌اند، به پاهایش فکر کرد. خانم جامی یک نماینده در مجلس افغانستان است. در سال ۱۹۹۶، او یک مدیر مدرسه بود، اما زمانی که شورشیان طالبان در افغانستان حکومت را به دست گرفتند، مجبور به ترک شغلش شد و به او گفتند تنها می‌تواند با برقی تا مچ پا از خانه خارج شود. یک روز گرم وقتی در بازار افغانستان قسمتی از پای او دیده شد، پلیس مذهبی او را بازداشت کرد و با شلاق اسب آنقدر زندگانه که به سختی می‌توانست روی پاهایش بایستد.

یادآوری داستان‌های ترسناک کمیته امر به معروف و نهی از منکر طالبان برای زن تحصیل کرده افغان بالای ۲۵ سال، تلخ و دردناک است. نیویورک تایمز از منظری دیگر به مذاکرات صلح افغانستان پرداخت و نوشت: حالا داستان ترسناک جدیدی برای آن‌ها شکل می‌گیرد: احتمال ترک افغانستان از سوی سربازان آمریکایی به عنوان بخشی از توافق صلح با طالبان.

روز شنبه (ششم بهمن ماه)، شش روز مذاکرات با وعده ادامه مذاکرات پایان یافت؛ این دور از مذاکرات احزاب را به توافقی نزدیک کرد که در طول ۱۷ سال گذشته که طالبان از قدرت پایین کشیده شده بودند، هیچ‌وقت به چنین توافقی نزدیک نیز نشده بودند. احتمال قوی دستیابی به یک توافق صلح منجر به خرسندی موجی از مشتاقان و امید در بین افغان‌هایی از همه طرفین شده است که نزدیک به چهار دهه متحمل جنگ ادامه‌دار بوده‌اند.

در میان خیل زنان البته، امید ناشی از احتمال پایان منازعات با بیسم غیرقابل اجتناب ترک کبیب شده است. روبینا همدرد، رئیس شبکه‌ای با سرمایه‌گذاری شبکه زنان افغان، شبکه‌ای با سرمایه‌گذاری خارجی برای سازمان‌های زنان برجسته، در این باره گفت: ما خواهان صلحی نیستیم که وضعیت را برای حقوق زنان، از امروز بدتر کند.

هیچ‌کس نمی‌خواهد زنان افغان را به بهای پایان دادن به خونریزی بفروشد. آن‌ها همسران و پسران و برادران بسیاری را به خاک سپرده‌اند. آن‌ها می‌ترسند چنین صلحی به طالبان قدرتی برای آغاز جنگی دیگر علیه زنان بدهد و این زنان از مذاکره

کنندگان می‌خواهند که این مسئله را از یاد نبرند. جامی گفت: زنان افغانستان هم صلح می‌خواهند، اما نه به هر بهایی. هر وقت داستان شلاق خوردنم را به خاطر می‌آورم، چشمانم سیاهی می‌رود.

او نیز همچون دیگر زنان افغان، می‌داند که هر توافق صلحی که به طالبان بخشی از قدرت را اعطا کند، هزینه‌ای جز از دست رفتن آزادی زنان افغان ندارد. جامی گفت: اگر آن روز بیاید، آن‌ها رویاهای ناتمامشان را تمام می‌کنند و حتماً بی‌رحم‌تر از قبل خواهند بود.

لیلا حیدری، یک تاجر افغان که هم‌زمان کلینیک ترک اعتیاد را می‌گرداند گفت: ما نمی‌خواهیم قربانی فرایند صلح با طالبان باشیم.

کار کردن خانم حیدری بر اساس قوانین طالبان پذیرفته نیست و وی در دوران طالبان به ایران گریخت. به گفته وی دولت افغانستان در جریان مذاکرات صلح به‌طور کل زنان افغان را نادیده گرفته است. شکرپا پایکن یک زن دیگر عضو مجلس با یادآوری دوران طالبان گفت: ما همیشه در یک قفس تاریک بودیم. منظورم برقع است.

پایکن از استادی در دانشگاه خلع شد و مدرسه دختران همچون دیگر مدارس دخترانه در زمان طالبان بسته شد. او یک مدرسه مخفی در خانه‌اش ایجاد کرد و تظاهر می‌کرد که در آن به آموزش قرآن و خیاطی می‌پردازد. تنها زمانی که در آن دوران اجازه کار کردن داشتند، دکترها بودند، آن‌ها نیز باید در زمان کار کردن یکی از فامیل‌های مرد نزدیک را به عنوان اسکورت همراه داشتند. پایکن گفت: من دیوار نماینده مجلس بوده‌ام و استاد دانشگاه هستم، اما هیچ‌کس در مورد مذاکرات صلح با طالبان از من مشورت نگرفت.

آمریکا تلاش دارد مقامات طالبان را مجاب کند در مذاکراتی گسترده‌تر با طرفین این

نزاع صحبت کنند؛ چنین مذاکراتی می‌تواند موضوع قانون اساسی که در آن حقوق زنان لحاظ شده را در بر داشته باشد. برخی زنان در دولت از شروع این مذاکرات ابراز خرسندی کرده‌اند. سایرا شریف، شاعر و سیاست‌مدار افغان گفت: دولت بارها به زنان اطمینان داده که حقوقشان در جریان مذاکرات صلح تأثیر منفی نمی‌گیرد؛ اما در مذاکرات گذشته هیچ‌وقت زنان در نظر گرفته نشدند و ما خواهان جایگاهی در مذاکرات آتی هستیم. ما راه زیادی را برای رسیدن به حقوق کنونی پیموده‌ایم.

همه توافق دارند که پایان جنگ در گرو تقسیم قدرت است؛ یعنی تقسیم وزرای دولت و مناطق تحت کنترل.